

Vergaderjaar 2012–2013

21 501-34

Raad voor Onderwijs, Jeugd, Cultuur en Sport

31 777

Persbeleid

Nr. 202

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 februari 2013

Met uw brief van 23 januari 2012 bracht u het verzoek aan mij over om de Kamer schriftelijk te laten weten wat ik vind van het rapport dat de zogeheten High Level Group on Media Freedom and Pluralism¹ onlangs heeft uitgebracht aan de Europese Commissie, i.c. aan commissaris mw. N. Kroes. In deze brief zal ik mijn positie met betrekking tot dit rapport toelichten.

Allereerst is van belang om vast te stellen dat het hier gaat om een rapport van vier deskundigen, onder leiding van mw. V. Vike-Freiberga, voormalig premier van Letland.² Deze groep werd in oktober 2011 ingesteld door commissaris Kroes en had als opdracht, aanbevelingen te doen ten behoeve van «the respect, the protection, the support and the promotion of pluralism and freedom of the media in Europe».³ De vier auteurs benadrukken dat het gaat om aanbevelingen, die zijn gedaan op persoonlijke titel. Met andere woorden: het rapport en de daarin vervatte aanbevelingen kunnen niet gezien worden als opvattingen van de Europese Commissie, laat staan als voorgenomen beleid. Ik vind het belangrijk om dat expliciet vast te stellen.

Op dit moment is nog niet duidelijk wat de Commissie gaat doen met dit rapport.

Commissaris Kroes heeft laten weten, dat het rapport nog wordt geanalyseerd en dat zij zich beraadt op welke wijze zij verdere discussie met de mediasector en de Lidstaten vorm wil geven. Mogelijk volgt er een consultatie. Uiteraard volgt het kabinet dit dossier met de grote aandacht, die het onderwerp «vrijheid en pluriformiteit van de media» verdient.

¹ *A free and pluralistic media to sustain European democracy*, Report of the High Level Group on Media Freedom and Pluralism, January 2013.

² Naast mw. Vaira Vike-Freiberga bestond de High Level Group uit mw. Herta Däubler-Gmelin en de heren Ben Hammersly en Luis Miguel Poiares Pessoa Maduro.

³ Blz 9 van het Rapport van de High Level Group.

Gelet op de hierboven geschetste status van het rapport vind ik het niet opportuun om daar uitgebreid inhoudelijk op te reageren. Ik volsta daarom met enkele opmerkingen over het rapport en de mogelijke rol van de Europese Unie op het terrein van mediavrijheid en pluriformiteit.

Lidstaten hebben een verantwoordelijkheid voor het beschermen en stimuleren van mediavrijheid en pluriformiteit. Ik stel vast dat dit belangrijke principe bevestigd wordt in het rapport.⁴ De vier auteurs stellen dat de Europese Unie op sommige terreinen een belangrijke rol te vervullen heeft: die rol ligt bij grensoverschrijdende kwesties binnen de Interne Markt, inclusief kwesties op het terrein van mededinging. Daarnaast menen zij dat de Europese Unie binnen haar werkterrein een rol moet spelen bij het overeind houden van fundamentele rechten van EU-burgers.

Ik ben dat laatste met de auteurs eens, maar dat laat onverlet dat het kabinet bij alle Commissievoorstellen met media-aspecten nauwlettend de voorraag zal blijven stellen of zij in de eerste plaats wel passen binnen de verdeling van bevoegdheden tussen de Unie en de Lidstaten. In ieder geval zal ik mij namens het kabinet blijven inzetten voor het waarborgen van de vrijheid en onafhankelijkheid van de media c.q. van de journalistieke nieuwsvoorziening. Die fundamentele waarden mogen nimmer in het geding komen, of het nu gaat om voorstellen op nationaal niveau of op Europees niveau.

Bovenal zal het kabinet er voor waken dat de Europese Unie zich geen rol toe-meet die ook maar enige discussie kan opleveren over het niveau van bescherming van de vrijheid van meningsuiting, zoals deze is vastgelegd in artikel 10 EVRM, artikel 11 EU-Grondrechtenhandvest en artikel 7 van onze Grondwet. Ter illustratie noem ik de aanbeveling⁵ uit het rapport dat toezichthouders (de High Level Group spreekt over «media councils») boetes moeten kunnen opleggen aan media/journalisten of iemand zijn journalistieke status moeten kunnen ontnemen. Ik kan mij in die aanbeveling niet vinden.

In Nederland kennen we twee routes voor beoordeling van de journalistiek. De eerste is een vorm van zelfregulering door middel van de Raad voor de Journalistiek. De tweede route voert een klagende partij naar de rechter. Die kan in voorkomende gevallen een onafhankelijk oordeel vellen en een passende sanctie opleggen. Geen van beide routes kent het ontnemen van de journalistieke status als een sanctiemogelijkheid: de journalistiek is een vrij beroep en dat moet vooral zo blijven.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
S. Dekker

⁴ Blz 3 van het Rapport.

⁵ Aanbeveling 4, blz. 21 van het Rapport.